

Vaara- ja uhkatilanteisiin varautuminen poliisissa

Mikko Särkkä

11/2022

ESIPUHE

Varautuminen on tekoja, joiden tarkoitus on pyrkiä säilyttämään toimintakyky yllättäen muuttuvassa toimintaympäristössä. Varautuminen on yksittäisen toimijan pieniä tekoja, joilla saattaa olla suuri merkitys, kun jotain yllättävää tapahtuu. Varautuminen on yksinkertaisia asioita, joita ei aina tule ajatelleeksi. Varautumista on esimerkiksi ottaa automatkalle mukaan taskulamppu, heijastinliivi ja ensiapulaukku. Niitä tuskin kukaan haluaa käyttää päivittäisellä kauppareissullaan, mutta sitten kun jotain sellaista sattuu, milloin ensiapulaukkuja tarvitsee, on hyvä, että sellainen on käytettävissä.

Tämän työn tarkoitus on selvittää, minkälaisia toimia poliisi tekee varautuessaan vaara- ja uhkatilanteisiin sekä miten niihin on varauduttu, niin yksittäisen poliisin kuin organisaation tasolla.

TIIVISTELMÄ

Särkkä, Mikko: Vaara- ja uhkatilanteisiin varautuminen poliisissa

Opinnäytetyön muoto: laadullinen tutkimus

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jari Hyyti, Tiina Väkiparta

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu uhkatilanteisiin liittyvää varautumista, niihin liittyvää tiedottamista ja tiedottamisen merkitystä sekä uhkatilanteisiin liittyviä mahdollisia ongelmia päivittäisen toiminnan kannalta. Opinnäytetyössä selvitettiin keskeisimpiä varautumisen aiheita poliisiorganisaatiossa ja käytiin läpi näihin tehtyjä varautumissuunnitelmia.

Opinnäytetyö on tehty kirjallisuuskatsauksena, jota täydennettiin haastatteluin. Tutkimuksellisessa osassa kartoitettiin pääasiassa mediatietojen pohjalta minkälaisia, jo realisoituneita tilanteita, on kohdattu Suomen, muiden pohjoismaiden sekä Euroopan poliisiorganisaatioissa. Mediatietoja täydennettiin haastatteluilla, joista saatiin kuva siitä, miten uhkatilanteisiin on varauduttu, mitä erityistä varautumista vaatineita tilanteita Suomen poliisissa on kohdattu. Haastatteluiden pohjalta saatiin tietoa, miten varautumistason nosto on vaikuttanut käytännön työhön kentällä, miten uhkatilanteet on huomioitu koulutuksessa sekä miten tilanteista on tiedotettu poliisiorganisaation sisällä.

Opinnäytetyön tulosten pohjalta voidaan todeta, että Poliisihallinnossa ja poliisilaitoksilla yleisesti on varauduttu uhkatilanteisiin kohtalaisen hyvin. Toimintaympäristön ja äkillinen maailmantilanteen muutos on kiihdyttänyt varautumisen suunnittelua ja toimenpiteitä hyvin nopealla aikataululla. Tulosten perusteella voidaan todeta myös, että monenlaisiin uhkatilanteisiin on varauduttu. Uhkatilanne muuttaa päivittäistä toimintaa organisaation tasolla esimerkiksi resurssien suunnittelussa, mutta yksittäisen poliisin toimintaan se vaikuttaa vain vähän. Poliisin työssä on totuttava jatkuvasti varautumaan odottamattomaan. Poliisikoulutuksessa uhkatilanteet huomioidaan hyvin mutta työpaikoilla valmiusharjoituksiin olisi syytä panostaa kattavammin. Uhkatilanteista tiedottaminen on haastavaa, liian vähällä tiedottamisella saatetaan lietsoa huhuja ja hätää, liian lavealla taas saatetaan vaikeuttaa poliisin omaa toimintaa tilanteessa.

Sivumäärä: 24

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Marraskuu 2022

Avainsanat: Uhkatilanne, varautuminen

SISÄLLYS

1 Johdanto.....	1
2 Aihe ja tutkimuskysymykset	1
2.1 Tutkimuskysymykset	1
3 Keskeiset käsitteet.....	2
3.1 Varautuminen	2
3.1.1 Poliisiin kohdistuva suora uhka, maalittaminen ja sinivilkkusabotaasi	3
3.1.2 Terrorismi.....	4
3.1.3 Kyberuhat	5
3.1.4 Sähkösaannin häiriöt.....	6
3.1.5 Hybridi ja informaatiovaikuttaminen.....	7
3.1.6 Tiedottaminen ja median rooli	8
4 Uhkatilanteet ja varautuminen maailmalla.....	8
4.1 Suomi.....	8
4.1.1 Vakavat uhkatilanteet ja poliisien kuolemat Suomessa	9
4.2 Ruotsi.....	10
4.3 Englanti	11
5 Tutkimusmenetelmä.....	11
5.1 Laadullinen tutkimus.....	11
5.2 Teemahaastattelu.....	12
5.3 Haastateltavien valinta	13
5.4 Tutkimusongelmat ja haastattelun teemat	14
6 Tulokset.....	14
6.1 Uhkatilanteisiin varautuminen	14
6.2 Toimenpiteet.....	15
6.3 Uhkien yleistymisen.....	15
6.4 Koulutus	16
6.5 Viestintä	17
6.6 Yhteenveto	18
7 Pohdinta	19
7.1 Omia pohdintoja	19
7.2 Tutkimuksen tekemiseen liittyviä haasteita	20
7.3 Jatkotutkimusehdotuksia	21
Lähteet	22
Liite 1 haastattelurunko.....	25

1 JOHDANTO

Äkillinen kansallisen turvallisuustilanteen muuttuminen sekä keväällä 2022 poliisiin kohdistunut epämääräinen uhkatilanne herättivät kysymyksiä varautumisesta. Media nosti vahvasti otsikoihin muuttuneen maailmantilanteen ja sen, miten tilanteeseen tulisi suhtautua? Sota Ukrainassa ja koronapandemia aiheuttivat toimenpiteitä, jollaisia ei ollut nähty pitkiin aikoihin. Tästä nousi kysymys, miten poliisi on varautunut vaara- ja uhkatilanteisiin? Opin näytetyön tarkoituksena on selvittää miten ja minkälaisiin uhkiin poliisi on varautunut niin organisaation kuin yksittäisen työntekijän näkökulmasta.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Poliisin työ on jatkuvaa varautumista. Normaalissa arkityössä poliisien tulee olla varautunut yllättäviin tilanteisiin ja uhkiin työpisteestä riippumatta. Kenttätyössä uhka on konkreettisemmin läsnä, mutta myös muissa tehtävissä poliisin on tarpeen varautua yllättäviin uhkatilanteisiin. Jopa siviilissä poliisi on virkansa vuoksi uhalle alttiina eri tavalla kuin muu väestö. Vuonna 2022 kuitenkin koettiin ennennäkemätön uhkatilanteeseen varautuminen, jonka etenkin media nosti niin suuriksi otsikoiksi, että siviileiltäkään ei asia ei jäänyt huomaamatta. Ennennäkemätöntä tilanteessa oli nimenomaan suuri mediamyllytys aiheesta suhteessa tietoon mitä tilanteen ja uhkan syistä tiedotettiin edes poliisihenkilöstölle. Olin itse aloittanut työharjoittelussa Hämeen poliisilaitoksella reilua kuukautta aiemmin ja tilanne oli luonnollisestikin itselleni uusi. Tiedotus poliisiin sisällä oli niukkaa, vaikka kyseessä oli poliisia uhkaavaan vaaratilanteeseen varautuminen. Tämä aiheutti henkilöstössä paljon kysymyksiä, epävarmuutta sekä spekulatioita uhan syistä. Poliisiin kohdistunut uhka oli konkreettinen, poikkeuksellinen ja ilmeisen todellinen. Vaikka uhasta jotain poliisilaitoksissa tiedotettiin, niin silti jäi epätietoinen olo, siitä että mihin oikein varauduttiin? Ja millaisesta uhasta oikein oli kysymys?

2.1 Tutkimuskysymykset

-Mitä tarkoittaa uhkatilanteisiin varautuminen?

-Minkälaisiin erilaisiin uhkatilanteisiin on varauduttu ja miten?

-Minkälaisiin uhkatilanteisiin käytännössä on päädytty nostamaan poliisin yleistä valmiutta?

-Miten koulutuksessa voitaisiin paremmin ottaa huomioon poliisiin kohdistuvat uhkatilanteet?

-Milloin uhkatilanteista tulisi tiedottaa, ja miten?

3 KESKEISET KÄSITTEET

3.1 Varautuminen

”Varautuminen tarkoittaa toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Yhteiskunnan varautumisen tavoitteena on turvata elintärkeät toiminnot oikeusvaltioperiaate huomioon ottaen. Varautumisen päämääränä on huolehtia onnettomuuksien ja häiriötilanteiden ehkäisystä, valmistautumisesta toimintaan niiden uhatessa tai sattuesssa ja suunnitella toipuminen. Vastuullinen ja toimivaltainen viranomaisen vastaa varautumissuunnittelusta ja siihen liittyvästä yhteistoiminnasta.” (Kansallinen riskinarvio 2018.)

Samalla tavalla kuin yksittäinen poliisi varautuu hoitamaan työtehtävänsä työvuoron aikana, varautuu poliisilaitos turvaamaan toimintansa myös normaalista poikkeavissa tilanteissa. Varautuminen näyttäytyy ja näkyy eri tavoilla. Joskus varautuminen ei näy organisaation ulkopuolelle vaan on organisaation sisäistä tai poliisi-partion jäsenten tai partioiden välistä varautumista erilaisiin tilanteisiin. Esimerkiksi helmikuun 2022 uhkatilanne tuli kansalaisille ilmi, kun poliisi oli nostanut turvatoimia poliisilaitoksilla erittäin näkyvästi.

Tuolloin poliisiasemia suojaamaan oli asetettu panssaroituja ajoneuvoja, poliisi-asemien ovet olivat lukittuina ja sisäänkäynti oli metallinpaljastimen kautta, mikä varmasti aiheutti kansalaisissa ihmetystä ja kysymyksiä siitä miksi näin toimittiin.

Ulkopuolisille näkymätön varautuminen on poliisille rutiinia, eri tehtävien hoitamiseen varaudutaan niiden vaatimalla tavalla. Varautumisella pyritään ennakoimaan

ja vähentämään yllätyksiä, joita tehtävien hoitamisen yhteydessä saattaa tulla. Tämänlainen varautuminen lisää myös poliisin työturvallisuutta.

3.1.1 Poliisiin kohdistuva suora uhka, maalittaminen ja sinivilkkusabotaasi

Tilastojen mukaan väkivalta poliisia kohtaan on 2000-luvulla kaksinkertaistunut. Poliisiin kohdistuvat ampumiset ovat harvinaisia, mutta väkivalta on muuttunut raemmaksi. Yleisesti poliisin kohtaama väkivalta liittyy vastarintatilanteisiin kiinnioton yhteydessä, jolla pyritään välttämään kiinniotto. Yhä enemmän on kuitenkin viitteitä siitä, että väkivallalla on suoranaisesti tarkoitus vahingoittaa poliisia tai kyseessä on kostonhalu. (Helsingin Sanomat, 25.8.2019.)

Kyse on laajemmasta yhteiskunnallisesta ilmiöstä, joka kohdistuu myös ensihoitajiin ja pelastajiin. Ruotsissa ilmiölle on lanseerattu termi ”blue light sabotage” - sinivilkkusabotaasi, joka tarkoittaa viranomaisiin ja viranomaisajoneuvoihin kohdistuvaa väkivaltaista häirintää. Tällaisessa tilanteessa soitetaan hätäilmoitus tehtävästä, jota ei todellisuudessa ole olemassa, tarkoituksena hyökätä pelastushenkilöstöä vastaan. Tätä tapaa käytettiin mm. Porvoon poliisiampumisiin johtaneessa tapauksessa. (MTV uutiset, 27.8.2019.)

Maalittamisessa yksittäinen poliisi otetaan kohteeksi ja hänen toimintaansa pyritään vaikuttamaan ottamalla selville, kuka hän on, missä ja mitä hän tekee ja ketä hänen lähipiiriinsä kuuluu. Kyseiseen poliisiin ja hänen läheisiinsä kohdistetaan laajamittaista systemaattista häirintää, uhkailua, vihakampanjointia esimerkiksi somessa tai jopa suoraa väkivaltaa. Tämän vuoksi Suomessa on joutunut vaihtamaan asuntoa, työpaikkaa, asuinpaikkaa tai jopa ammattiaan muutaman kymmentä poliisia 2010-luvulla, arvioi Henri Rikander. Ruotsissa poliisilaitokselle on tehty pommi-isku, räjäytetty poliisiautoja sekä ammuttu virkaatekevän konstaapelin taloa konetuliaseella perheen ollessa sisällä. (Kaleva 5.9.2018.)

Myös Suomessa ammuttiin poliisiautoja Kuopiossa poliisiaseman pihalla syksyllä 2022. Ampumisesta ei aiheutunut henkilövahinkoja mutta autoihin tuli vaurioita. Poliisi ei kommentoinut ampumisessa käytettyä asetta, eikä sitä oliko tarkoitus ampua pelkästään autoja. (YLE uutiset 16.9.2022.)

3.1.2 Terrorismi

Terrorismin uhka Suomessa on kohonnut. Merkittävimmän terrorismin uhan Sisäministeriön arvion mukaan muodostavat radikaali-islamistisesta propagandasta motivoituneet yksittäiset toimijat tai pienryhmät. Terroristijärjestöt myös kehottavat kannattajiaan iskuihin. Kohdehenkilöiden määrä on kasvanut ja yhteydet terroristiseen toimintaan ovat entistä suurempia ja vakavampia. Moni on jo aiemmin osallistunut aseelliseen konfliktiin tai vastaanottanut terroristista koulutusta. Pääosin Suomessa kuitenkin radikaali-islamistinen toiminta on tukitoimintaa, kuten rahoitusta, propagandan ja ideologian levittämistä sekä myös vierastaistelijoiden värväämistä konfliktialueille. Talibanin valtaannousulla Afganistanissa ei todennäköisesti ole suoraa vaikutusta Suomen turvallisuustilanteeseen. (Sisäministeriö 2019, 35–36; Suojelupoliisi 2021.)

Äärioikeistolainen terrorismi on uhka sekä Suomessa että muissa länsimaissa. Suomessakin on viitteitä konkreettisesta tekojen suunnittelusta vuoden 2019 jälkeen. Oikeuden päätöksellä lakkautetun Pohjoismaisen vastarintaliikkeen jatkaja Kohti vapautta! -liike sekä Soldiers of Odin katupartion on havaittu lähentyneen ja niiden riveissä toimii useita samoja henkilöitä. Henkilöillä on paljon aiempaa väkivaltarikostaustaa ja madaltunut kynnys väkivallan käyttöön. Liikkeisiin liittyvä väkivallan uhka on korkea, sillä järjestöjen mukaan on oikeutettua kohdistaa väkivaltaa viholliseksi katsomiaan henkilöitä kohtaan. Vihollinen voi olla kuka tahansa jonka ajatusmaailma on järjestön kanssa vastainen tai joka suhtautuu kielteisesti järjestön aatetta kohtaan. Euroopassa äärioikeistolaista ekstremististä väkivaltaa ja terrori-iskuja on esiintynyt useissa maissa, ja iskut ovat vaatineet useita kuolonuhreja. (Sisäministeriö 2020, 16–19; Sisäministeriö 2021, 35–36.)

Terroristinen isku voi kohdistua yhteiskunnan johtamiseen, kriittiseen infrastruktuuriin, julkisiin paikkoihin tai laajoihin ihmisjoukkoihin. Isku voi aiheuttaa varsinaista tekoa laajempia vaikutuksia yhteiskunnassa. Se on omiaan lisäämään pelkoa kansalaisissa ja vaatii viranomaisilta reagointia turvallisuuden tunteen palauttamiseksi. Toisaalta tällaiset turvallisuustoimet voivat vaikuttaa rajaavasti myös normaalien kansalaisten arkeen. (Sisäministeriö, 2019.)

Euroopassa on ollut laajamittaisia mellakoita ja suurten joukkojen väkivaltaista liikehdintää, joka on saattanut kestää jopa useita päiviä. Suomessa vastaavanlainen

mellakointi, kuten Ruotsissa pääsiäisenä 2022 (Helsingin Sanomat, 2022) voisi aiheuttaa tilanteen, jonka hallitsemiseen poliisin resurssit eivät riittäisi nykyisellä määrällään. Levottomuuksien riskiä lisäävät yhteiskunnalliset epäkohdat, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen lisääntyminen, ääri liikkeiden toiminta, sosiaalinen media ja yleismaailmallisesti kiristynyt tilanne. Lisäksi yhteiskunnan toimintojen häiriintyminen esimerkiksi sähkösaannin tai kybertoimintaympäristön häiriöiden vuoksi saattaisi aiheuttaa yllättäviäkin vastareaktioita väestössä. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva toiminta, vihapuhe ja valeuutiset ruokkivat ihmisten tyytymättömyyden tunnetta ja saattavat alentaa kynnystä osallistua väkivaltaiseen liikehdintään. Myös rauhanomaisiin mielenosoituksiin voi osallistua väkivaltaa ja levottomuutta tarkoituksella lietsovia henkilöitä, jotka pyrkivät muuttamaan tilaisuuden väkivaltaiseksi mellakaksi. (Sisäministeriö 2019, 37–38.)

Suurimmassa osassa toteutetuista terrori-iskuista on viime aikoina käytetty helposti toteutettavia ja kustannuksiltaan edullisia menetelmiä, kuten ajoneuvoja ja teräaseita. Perinteinen räjähdetäi ampuma-aseiskujen uhka ei kuitenkaan ole poistunut. Tähän voi liittyä CBRNE-aineiden käyttö. CBRNE-aineilla tarkoitetaan kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinaseita (N) ja räjähteitä (E) CBRNE-uhat voivat liittyä esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetukseen, niiden käyttöön, hallussapitoon ja säilytykseen. Varautumistoimenpiteet ovat pääsääntöisesti samat riippumatta siitä, onko kyseessä tahaton tai tahallinen tilanne. CBRNE-aineiden käyttö terrori-iskuissa on yksi mahdollinen uhkatilanne. (Sisäministeriö 2019, 35.)

3.1.3 Kyberuhat

Kyberuhat ja viestinnän tahallinen häirintä ovat esimerkkejä sellaisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikuttamaan viestintäverkkojen ja -palveluiden toimintaan. Tätä toimintaa voivat harjoittaa rikolliset, terroristit sekä valtiolliset toimijat. Syinä kyberhyökkäyksille voivat olla halu vaikuttaa poliittisesti tai vain yksittäisten toimijoiden näyttämisenhalua. Tapoina kyberhyökkäyksissä voidaan käyttää palvelunestohyökkäyksiä, tietomurtoja, kybertoimin muokattua disinformaatiota, tietoverkkotiedustelua sekä muuta tietoverkkojen häirintää. Pahimmillaan kyberhyökkäyksillä voidaan saada aikaan materiaalista tuhoa ja ihmishenkien menetyksiä, kohdistamalla hyökkäys terveydenhuoltoon, energian tuotantoon tai teollisuuden

ohjausjärjestelmiin. Erittäin kriittisiä viestintäpalveluita ovat hätäpuhelut sekä viranomaisten vaaratiedotteiden välitys kansalaisille. Myös koti- ja ulkomaan tietoliikenneyhteydet sekä matkaviestinverkko ovat kriittisiä yhteiskunnan kannalta. (Sisäministeriö 2019.)

Kybervaikuttaminen liittyy tällä hetkellä enimmäkseen taloudellisesti motivoituneeseen kiristysrikollisuuteen. Sen pääasiallisena tavoitteena ei ole uhata Suomea yhteiskuntana, mutta tällainen toiminta saattaa silti sivuvaikutuksena vaarantaa myös kansallista turvallisuutta, mikäli se estää yhteiskunnan kannalta kriittisen järjestelmän käyttämisen. Toiset valtiot voivat myös kybervakoilulla pyrkiä hankkimaan tietoa oman poliittisen päätöksen teon tueksi tai vaikuttaa vakoilun kohteena olevien päätöksen tekijöiden toimintaan. (Suojelupoliisi, 2021.)

Kyberturvallisuutta uhkaavat myös ihmisen toiminnasta riippumatta avaruusmyrskyt, joiden seurauksena satelliittipohjainen tiedonsiirto häiriintyisi tai kokonaisen satelliitin tuhoutuminen voisi aiheuttaa merkittävää välitöntä haittaa satelliittiyhteyksien käyttäjille. Satelliittipaikannus ei mahdollisesti toimisi lainkaan noin vuorokauden, minkä jälkeen siinä olisi häiriöitä muutaman vuorokauden ajan. Tällöin kyse on kyberturvallisuuden mahdollisesti vaarantavasta tekijästä, vaikka kyseessä ei ole varsinainen kyberhyökkäys. (Sisäministeriö, 2019.)

Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus, poliisi, tiedusteluviranomaiset ja puolustusvoimat tekevät tiivistä yhteistyötä kansallisen kyberturvallisuuden varmistamiseksi ja kyberhyökkäysten pysäyttämiseksi. Viranomaisten rinnalla yritysten ja organisaatioiden tietoturva-ammattilaiset ovat olennaisen tärkeässä roolissa kybervarautumisen toteuttamisessa (Valtioneuvosto, 2022.)

3.1.4 Sähkösaannin häiriöt

Vakavan sähkösaannin häiriön voi aiheuttaa tekninen häiriö, säätilanne, polttoaineiden saatavuus, häiriö sähkön maahantuonnin yhteyksissä, kyberhyökkäys tai muut ihmisen aiheuttamat häiriöt. Laajat sähkökatkokset vaikuttavat yhteiskunnan kaikkiin toimintoihin ja voivat vaarantaa kriittiset toiminnot. Sähkön tuotannossa, jakelussa tai siirrossa tapahtuvat häiriöt voivat vaikuttaa myös poliisin toimintaan, sillä poliisin kaikki tietojärjestelmät vaativat sähköä. Sähkönsyötön häiriötilanteet vaikeuttaisivat, käytännössä estäisivät, liikennepolttoaineiden jakelua, myös viranomaisten ajoneuvoihin. (Sisäministeriö, 2019.)

Oman uhkansa muodostavat harvinaisen voimakkaat avaruusmyrskyt, joiden vaikutukset yhteiskunnan perustoiminnoille voivat olla pitkäkestoisia ja erittäin merkittäviä. Avaruusmyrskyillä on vähäinen suora vaikutus ihmisiin ja ympäristöön, mutta välillisiä vaikutuksia voi aiheutua esimerkiksi sähkönjakelun katkoksista ja tietoliikenteen ongelmista. Avaruusmyrskystä aiheutunut sähkönjakelun keskeytyminen voisi kestää myrskyjakson ajan eli enimmillään joitakin vuorokausia. (Sisäministeriö, 2019.)

3.1.5 Hybridi ja informaatiovaikuttaminen

Hybridivaikuttamisella tarkoitetaan toimintaa, jossa käytetään samanaikaisesti erilaisia keinoja vaikuttaakseen kohteena olevan valtion heikkouksiin saavuttaakseen omat tavoitteensa. Taustalla voi olla valtiollinen tai ei-valtiollinen toimija. Tapoina voivat olla sotilaalliset, taloudelliset ja teknologiaan perustuvat painostuskeinot sekä informaatio-operaatiot. Hybridivaikuttamisen tarkoituksena on luoda epävarmuutta ja epäluottamusta yhteiskuntaan sekä vaikeuttaa poliittista päätöksen tekoa.

Informaatiovaikuttaminen on toimintaa, jossa informaatiota tuotetaan, muokataan tai sen saatavuutta rajoitetaan tarkoituksena muokata vaikuttamisen kohteen käsitystä ja toimintaa. Informaatiovaikuttaminen painottuu vetoamaan tunteisiin sillä tunteisiin perustuvat käsitykset syntyvät nopeasti. Väärää tietoa voi olla vaikea tai mahdoton oikaista sen saatua suuren levinneisyyden. Tiedonvälityksen muuttuminen entistä nopeammaksi antaa uusia mahdollisuuksia informaatiovaikuttamiselle ja mahdollistaa suurten ihmismassojen tavoittamisen nopeasti, lähes reaaliaikaisesti. Informaatiovaikuttaja pyrkii häivyttämään valheen ja totuuden rajaa jakamalla puolitotuuksia, liioitellen, painostaen, valeuutisilla, valesivustoilla ja kuva- tai videomanipulaatioilla. Tarkoituksena on systemaattisesti lisätä kansalaisten epäluuloa valtaapitäviä ja viranomaisia kohtaan. Ensimmäisiä näkyviä tapauksia Suomessa nähtiin vuonna 2010, kun julkisuuteen levisi väitteitä, joiden mukaan suomalaiset viranomaiset ottivat perusteetta huostaan erityisesti venäläistaustaisia lapsia. Todennäköisyys informaatiovaikuttamiseen kasvaa tulevaisuudessa. (Sisäministeriö 2019, 23–27; Limnell 2019.)

Erilaiset mielenmuokkaamiseen ja psykologiseen vaikuttamiseen pyrkivät algoritmipohjaiset vaikutuskeinot tulevat lähivuosina lisääntymään ja vaikutuksiltaan te-

hostumaan oleellisesti. Kyberturvallisuus yhdistyy jatkossa yhä vahvemmin muuhun varautumiseen, sillä digitaalisuus on läsnä lähes kaikkialla. Haasteelliseksi varautumisen tekee nopeasti muuttuva ja osin ennalta arvaamattomasti kehittyvä toimintaympäristö. (Limnell 2020.)

3.1.6 Tiedottaminen ja median rooli

Yleisradion ja muun vapaan median rooli on merkittävä yhteiskunnan vakauden kannalta. Tiedonsaannin kaikille suomalaisille tulee toimia myös vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttuessa on erityisen tärkeää huolehtia luotettavan ja ajankohtaisen tiedon tuottamisesta ja jakamisesta sekä kansalaisten henkisen kriisinsietokyvyn tukemisesta. Kriisien aikana informaatiovaikuttaminen lisääntyy erityisesti ja tämä vaatii entistä vahvempaa varautumista ja osaamista. Sosiaalisessa mediassa ja muualla verkossa tiedon luotettavuuden arvioiminen on entistä vaikeampaa. Tämän vuoksi viranomaisten ja koko yhteiskunnan turvallisuustoiminnassa aktiivisen ja rehellisen viestinnän rooli korostuu entisestään. (Valtioneuvosto 2022; Limnell 2022.)

4 UHKATILANTEET JA VARAUTUMINEN MAAILMALLA

4.1 Suomi

Suomen lähialueiden sotilaallinen tilanne on tällä hetkellä rauhallinen, eikä Suomeen kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa. Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen tai poliittiseen painostukseen kuitenkin varaudutaan. Suomi varautuu myös siihen, että sotilaallista voimaa kohdistettaisiin yksinomaan Suomea vastaan. (Valtioneuvosto, 2022.)

Suojelupoliisin terrorismin uhka-arvion (2021) mukaan Suomen riski joutua terroristisen iskun kohteeksi on tasolla kaksi, eli kohonnut. Neliportaisella asteikolla mitattuna taso on samalla tasolla kuin vuonna 2020.

Vuoden 2022 helmikuussa poliisiin kohdistui poikkeuksellinen turvallisuusuhka. Yleisradion mukaan uhan takana olisi ollut taho, jolla on räjähteitä ja konetuliaseita. Turvallisuusuhan takia Yleisradion saamien tietojen mukaan turvatoimia on kiristetty ja poliiseja on kehoitettu olemaan varuillaan. (YLE Uutiset 13.2.2022.)

4.1.1 Vakavat uhkatilanteet ja poliisien kuolemat Suomessa

Poliisin virkatehtävissä kohtaamat väkivaltatilanteet ovat yleistyneet ja raaistuneet. Poliisiin kohdistettujen väkivalta tilanteiden määrä kasvaa sekä Suomessa että Pohjois-Euroopassa. Tilastojen mukaan väkivalta on kaksinkertaistunut 2000-luvun aikana. Viranomais-tahoon kohdistuva väkivalta liittyy maan sisäiseen turvallisuuteen. Poliisiin kohdistuvat am-pumiset ovat harvinaisia, mutta väkivaltaan liittyy yhä enemmän suoranaista vahingoitta-mistarkoitusta. (Vihavainen, 2019.)

Turku 2021	Ruskolla kotihälytystehtävällä kohteen oviaukossa tapahtui tilanne, jossa sekä poliisi että kohdehenkilö käyttivät asetta. Poliisi loukkaantui tilanteessa.
Hämeenlinna 2021	Kotihälytyksellä kerrostalon piha-alueella tehtävään liittynyt henkilö ampui kohti poliisia, myös poliisi käytti virka-asetta. Poliisi loukkaantui
Espoo 2020	Yksityisasuntoon tehdyn tarkastuskäynnin yhteydessä tapahtui räjähdys, jossa loukkaantui kaksi poliisia. Räjähde oli viritetty asunnon ovelle tarkoituksena vahingoittaa oven avaavaa henkilöä.
Porvoo 2020	Poliisipartio sai autovarkautehtävän syrjäiselle teollisuusalueelle. Tehtävä oli tekaistu ja tapahtumapaikalla olleet veljekset ottivat toisen poliiseista panttivangiksi ja vaativat aseella uhaten toista poliisia antamaan autosta partion tukiaseen. Toinen poliisi haavoittui käteen ammutuista laukauksista ja panttivangiksi otettua poliisia ammuttiin virka-aseella selkään hänen juostessaan pakoon. Suojaliivit pysäyttivät amukset. Myöhemmin tekijät pakenivat ja takaa-ajossa sekä kiinniottilanteessa ampuivat kohti poliisia. Tekijät saivat tuomion 11 murhan yrityksestä.
Jyväskylä 2019	Virkatehtävässä ollut poliisia ammuttiin kasvoihin ilma-aseella. Poliisi loukkaantui.
Lempäälä 2018	Poliisipartion pysäyttämä autoilija lähti ajamaan pakoon, ja takaa-ajon päätteeksi avasi tulen kohti poliiseja itsevalmistetulla pumppuhaukilla. Yksi poliisi loukkaantui.
Vihti 2016	Poliisi piiritti omakotitalon, josta mies oli aiemmin tulittanut sarjatuliaseella naapuriaan. Piiritystilanteessa yksi poliisi sai kuolettavasti luodin selkäänsä ja toinen loukkaantui vakavasti.
Ylitornio 2016	Motocrossmönkijällä kaahannut mies kiilasi moottoripyöräpoliisin kaiteeseen, poliisi loukkaantui vakavasti.
Hyvinkää 2012	Mies tulitti liikehuoneiston katoilta vastapäistä ravintolaa. Tapahtumapaikalle saapuneen poliisipartion toinen poliisi sai vakavan osuman.
Kälviä 2007	Humalassa ollut henkilö pakeni poliisia autolla ja takaa-ajon päätteeksi ajoi piikkimattoa levittämässä olleen poliisin päälle
Helsinki 1997	Steen Christensen ampui kaksi poliisia paetessaan tehtyään ryöstön Palace Hotellissa.

Taulukko 1. Lähteet: Vihavainen 2019; Yle uutiset 2016a; 2016b; 2019; 2020a; 2020b; 2021

4.2 Ruotsi

30.6.2021 poliisi ammuttiin kuoliaaksi Göteborgin Biskopsgårdenissa. Poliisi oli kadulla keskustelemassa sivullisten henkilöiden kanssa, jolloin 17-vuotias poika ampui kohti poliisia. (SVT, 2021.)

Pääsiäisenä 2022 ainakin 104 poliisia loukkaantui ja 20 poliisiautoa tuhoutui Ruotsissa useissa kaupungeissa järjestetyissä mellakoissa. Ruotsin poliisiylijohtaja ja poliisikomentaja kertoivat tiedotustilaisuudessa, että poliiseja oli mellakoissa ”maalitauluna” ja poliiseja yritettiin tappaa. Mellakointia on kohdistettu nimenomaan poliisiin ja poliisin kalustoon. Poliisia kohti heitettiin kiviä ja polttopulloja. Poliisiylijohtaja epäilee, että mellakoihin liittyy vahvasti jengirikollisuutta. Poliisi ei ollut osannut odottaa olevansa suora hyökkäyksen kohde. Alun perin mellakoiden syynä olivat tanskalaisen Rasmus Paludanin järjestämät Koraanien polttamiset. Kuitenkin kun poliisit saapuivat paikalle, kävi selväksi, että virkavalta oli hyökkäyksen varsinainen kohde, johon oli valmistauduttu ennakkoon. (Helsingin sanomat, 2022; YLE 2022.)

Kriminologi Manne Gerell (YLE, 2022) kertoo että tyypillisesti Ruotsissa mellakoijat ovat nuoria maahanmuuttajataustaisia miehiä, jotka asuvat köyhissä lähiöissä. Taustalla voi piillä aitoa uskonnollista närkästymistä mutta myös silkka jännityshakuisuus voi olla joillekin motiivi väkivaltaisuuksiin. Samassa artikkelissa kaupunkitutkimuksen professori Mustafa Dikec on tutkinut, että taustalla on myös paljon tukahdutettua vihaa, ulkopuolisuuden tunnetta ja tunnetta siitä, että yhteiskunta suhtautuu vihamielisesti heihin.

Yleisesti Ruotsissa aseelliset väkivallan teot ja tapot ovat lisääntyneet vuodesta 2005 asti siinä missä muissa Euroopan maissa vastaavasti vähentyneet. Syiksi mainitaan huumorikollisuus, jengirikollisuus ja heikko luottamus viranomaisiin tietyillä asuinalueilla. Samoja ongelmia on myös muissa Euroopan maissa, mutta silti aseiden käyttö ei niissä ole lisääntynyt Ruotsin tapaan. Selin toteaa saman kuin Dikec, erityisesti edustettuina ovat rikollisuu-teen sekaantuneet nuoret miehet huono-osaisilla asuinalueilla. Aseellisen väkivallan lisääntyminen Ruotsissa vaikuttaa ns. lumipalloefektiltä, yksi ampuminen johtaa toiseen, jolloin on entistä matalampi kynnys käyttää asetta, sekä hyökkäyksissä että itsepuolustuksena. (Selin, 2021.)

Ruotsin poliisijärjestön 2021 jäsenilleen toteuttaman kyselyn mukaan 41 % vastaajista oli joutunut viimeisen 12kk aikana uhkailun, väkivallan, häirinnän tai muun sopimattoman käytöksen kohteeksi. 73 % on joutunut sanallisen uhkauksen kohteeksi viimeisen vuoden aikana ja 64 % kohtasi virkamiehen väkivaltaista vastustamista, 22 % päälle oli syljetty, 21 % oli tullut potkituksi ja 18 % oli joutunut lyöntien ja iskujen kohteeksi. Kaikkiaan 64 % vastaajista koki, että väkivalta poliisia vastaan on lisääntynyt edellisen kahden vuoden aikana ja 35 % koki sen tulleen entistä raaemmaksi. 87 % uskoi, että seuraavan kahden vuoden aikana tilanne edelleen pahenee. (Polisförbundet 2021, 6–14.)

4.3 Englanti

Kahta poliisia puukotettiin Lontoossa syyskuussa 2022 (BBC, 2022). Toinen poliisi sai puukosta käsivarteen ja tilanteeseen apuun tullut poliisi kolme kertaa puukon iskun niskaansa sekä kylkeen. Myös Englannissa väkivalta poliiseja kohtaan ja väkivaltaiset loukkaantumiset ovat kasvaneet. Vuonna 2017 raportoituja tapauksia oli n. 8200, kun vuonna 2021 jo yli 11700. Lukema on kasvanut 3 % vuodesta 2020. Luvut eivät sisällä vakavimpia tapauksia, jotka tilastoidaan erikseen.

Kyselytutkimuksen mukaan väkivalta poliisia kohtaan on Englannissa ja Walesissa yleistä. Kyselyyn vastanneista viimeisen 12kk aikana 16 % ilmoitti kokeneensa sairaalahoitoa vaatinutta väkivaltaa vähintään kerran, 47 % oli joutunut vakavan fyysisen hyökkäyksen kohteeksi. 55 % oli joutunut aseettoman hyökkäyksen uhriksi ja 13 % kertoi, että hyökkäyksessä käytettiin potentiaalisesti tappavaa asetta. Lisäksi koronaa on käytetty ”hyökkäysaseena” poliiseja vastaan. 32 % oli uhattu koronan tartuttamisella yskäisemällä tai sylkäisemällä päin, 24 %:lle näin oli myös tehty. (Elliot-Davies, 2020.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus tarkoittaa mitä tahansa tutkimusta, jonka avulla pyritään ”löydöksiin” ilman tilastollisia menetelmiä tai muita määrällisiä keinoja. (Strauss & Corbin 1998, viitattu teoksessa Kananen 2014, 18.) Laadullinen tutkimus käyttää sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä määrällisen tutkimuksen mukaisiin yleistyksiin. (Kananen 2014, 18.)

Laadullista tutkimusta käytetään usein silloin kun ilmiö on tuntematon. Laadullinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen mistä ilmiössä on kyse. Kun ilmiötä ei vielä tunneta, on vaikea muodostaa määrällisen tutkimuksen edellyttämiä oikeita kysymyksiä, jotta tietoa voisi kerätä kysymyslomakkeella onnistuneesti. Laadullisessa tutkimuksessa on vain yksi kysymys: "Mistä tässä on kyse?". Laadullisessa tutkimuksessa selvitetään kuinka ihmiset kokevat ja näkevät ilmiön reaali maailmassa. Tutkimuksessa tutkija menee suoraan ilmiön pariin haastattelemaan tai havainnoimaan ilmiötä sen oikeassa kontekstissa. (Kananen 2014, 16–17, 19.)

Laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla ja usein opinnäytetyö koostuu erilaisista menetelmistä. Opinnäytetyö voi koostua erilaisista dokumenteista kuten ohjeistuksista, raporteista, tilastoista, kirjoista, muistioista, media-aineistosta tai artikkeleista. Osa aineistosta kerätään varta vasten tutkimusongelmaa varten haastatteluiden, havainnoinnin tai kyselyiden avulla. Aineisto käsitellään näitä varten kehitetyillä analyysimenetelmillä. (Kananen 2014, 65.)

5.2 Teemahaastattelu

Tutkimushaastattelu tyypitellään usein sen perusteella, miten strukturoitu ja muodollinen haastattelu tilanne on. Tarkin näistä on strukturoitu haastattelu, jossa kysymykset ja väitteet on valmiiksi kirjoitettu ja järjestetty. Haastattelu tapahtuu aina samoin kysymyksin, samassa järjestyksessä ja samanlaisessa haastattelutilanteessa. Vapaamuotoisempi mutta silti strukturoitu tapa haastattelututkimukselle on teemahaastattelu, jossa aihe ja kysymykset on määritetty, mutta keskustelua käydään silti vapaasti niiden ympärillä, eikä kysymysten asettelua ja järjestystä ole ennalta määrätty. Haastattelututkimusten ääripää on avoin haastattelu, jossa haastattelulla on määrätty aihe, mutta keskustelu käydään vapaasti tämän aiheen sisällä ja keskustelu voi rönsyillä paljonkin. (Hirsjärvi ym. 2018, 208–209.)

Haastattelutyypeistä valitsin tutkimukseeni parhaiten sopivaksi puolistrukturoidun teemahaastattelun. Haastattelussa oli valmiiksi mietittynä kysymyksiä teemoittain ja kysymyksiin sai vastata vapaasti omin sanoin. Tämä malli antoi mielestäni parhaan lähtökohdan riittävän laajojen vastausten saamiseksi ja mahdollisti tarkentavien lisäkysymysten teon jo saatujen vastausten perusteella.

Kaksi haastateltavista antoi vastauksensa kirjallisesti sähköpostitse aikataulujen haasteen vuoksi. Haastattelu nauhoitettiin ja litteroitiin sekä luokiteltiin aiheittain jälkikäteen. Litterointi toteutettiin yleiskielisesti ymmärrettävyyden vuoksi. Yleiskielisessä tekstissä on pois-tettu murre- ja puhekielen ilmaisut muuntaen ne kirjakiellelle. (Kananen 2014, 102). Haastattelut litteroitiin siltä osin kuin ne eivät sisältäneet julkisuuslain (JulKL 621/1999) säädösten mukaista salassa pidettävää tietoa sekä tutkimuskysymysten kannalta olennaiset kohdat sisältäen. Luokittelu tehtiin teema-alueiden mukaan ja selvyuden vuoksi väri koodattiin. Teemoittelu auttoi nostamaan haastattelusta esiin olennaiset asiat.

5.3 Haastateltavien valinta

Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavien valintaan tulee kiinnittää huomiota. Tutkittaviksi valittujen tulisi tietää tutkittavasta aiheesta mahdollisimman paljon. Väärät valinnat voivat johtaa ääritapausten käyttöön, mikä johtaa väärään tutkimustulokseen. Toisaalta joskus voidaan joutua käyttämään henkilöitä, joilla on vain toisen käden tietoa aiheesta, mikäli aiheesta kokemusta omaavia ei ole mahdollista saada haastateltavaksi. Haastateltavia voi kerääntyä myös niin sanottu lumipallomenetelmällä, jolloin yksi haastateltu nimeää toisen henkilön, jolla hänen mukaansa on tietämystä aiheesta. Tämä voi olla hyvin tehokas tapa löytää haastateltavia, mutta toisaalta voi johtaa vinoutuneisiin tutkimustuloksiin, sillä joskus asiantuntija ei halua käytettävän sellaista asiantuntijaa, joka ei tue samoja näkemyksiä. Työyhteisön valtarakenteet ja sosiaaliset eturistiriidat voivat vaikuttaa valintaan. (Kananen 2014, 97–98.)

Opinnäytetyöhaastatteluuni haastattelin Hämeen poliisilaitokselta kolmea kokenutta poliisihenkilöä, joilla tiesin olevan käytännön tietoa ja kokemusta uhkatilanteisiin varautumisesta. Päädyin pyytämään näitä kolmea osallistumaan haastatteluihin, koska heidän virkaikänsä, kokemuksen ja toimenkuvan perusteella oli todennäköistä saada hyvää ja käyttökelpoista tietoa tutkimusta varten. Opinnäytetyön laajuuden ja aikataulun kannalta haastateltavien määrä ei voinut olla käytännössä kovin suuri. Lisäksi haastatteluiden sisällön puolesta pienestäkin määrästä vastauksia oli mahdollista saada riittävä kuva ilmiöstä. Haastatteluista varten täytyi hakea tutkimuslupa Hämeen poliisilaitokselta. Haastateltaville lähetin ennakoon sähköpostilla pyynnön osallistua haastatteluun saatekirjeineen ja haastatteluista sovittiin puhelimitse. Keskusteltuani haastateltavien kanssa sovimme sopivasta haastattelun toteutustavasta. Kaksi haastateltavista oli sähköposti haastattelun kannalla ja kolmannen haastattelin henkilökohtaisesti.

Riskinä sähköpostilla tehdyssä haastattelussa on vastausten niukkuus, mutta haastateltavat olivat panostaneet vastauksiin hyvin. Vastaukset olivat linjassa siihen mitä olin saanut tietooni keskusteltuani muun poliisin henkilöstön kanssa. Vaikka haastattelut tukivat ennestään tutkimuksen aikana selvinnyttä tietoa, ilmeni haastatteluista sellaista, jota en aiemmin ollut ajatellut.

5.4 Tutkimusongelmat ja haastattelun teemat

Tutkimuksessani oli viisi varsinaista tutkimusongelmaa. Näiden perusteella valitsin haastatteluun pääteemat, joihin kuului lisäksi muutamia pienempiä alateemoja. Ensimmäinen teema oli mitä tarkoittaa varautuminen, minkälaisiin uhkatilanteisiin on varauduttu ja miten? Teeman tarkoituksena on selvittää yleisellä tasolla uhkatilanteisiin varautumista, käydä läpi riskinarvioita, ohjeistuksia ja toimintasuunnitelmia, joita uhkatilanteisiin on laadittu. Valitettavasti iso osa tätä teemaa avaavista materiaaleista on turvaluokiteltuja, joten niiden sisältöä ei voitu suoraan hyödyntää opinnäytetyön kirjallisen tuotoksen sisältöön. Niiden läpikäyminen kuitenkin lisäsi omaa näkemystä ja ymmärrystä tutkimuksen muiden teemojen käsittelyyn. Toinen teema oli, millaisiin uhkatilanteisiin on käytännössä päädytty nostamaan poliisin yleistä valmiutta, alateemanaan miten tämän on vaikuttanut käytännön työhön ja toimintaan poliisissa. Miten varautuminen on näkynyt työssä ja miten se on koettu. Kolmas teema oli varautumistilanteet koulutuksen näkökulmasta, miten uhkatilanteet voitaisiin paremmin ottaa huomioon jo poliisikoulun aikana, ennen työharjoittelua, sekä työpaikka koulutuksessa. Onko varautumiseen kiinnitetty riittävästi huomiota koulutuksessa? Neljäntenä teemana oli uhkatilanteista tiedottaminen. Tiedottaminen ja tiedonkulku on suuri osa nyky-yhteiskuntaa ja kysymyksellä halusin selvittää miten, poliisissa on tämä huomioitu uhkatilanteiden osalta.

6 TULOKSET

6.1 Uhkatilanteisiin varautuminen

Uhkatilanteisiin varautuminen tarkoittaa sitä, että poliisi varautuu ennakoivilla suunnitelmissa, harjoituksilla, koulutuksella, kalustolla ja resurssilla erilaisten tapahtumaskenaarioiden varalle. Kaiken pohjana on päivittäistoiminta, jota kasvattamalla tai oikein kohdentamalla varaudutaan myös uhkatilanteiden hoitoon.

Uhkatilanteet voivat esimerkiksi olla joko yksittäiseen henkilöön, poliisimieheen tai muuhun poliisissa työskentelevään, koko organisaatioon tai johonkin yksittäiseen poliisiasemaan kohdistuva uhka. Tiedon uhasta saatuaan poliisi tekee toimenpiteitä ehkäistäkseen uhan toteutumisen tai vähentääkseen tapahtumasta aiheutuneita seurauksia. Yleisesti poliisi on varautunut suorittamaan poliisilain 1 luvun 1 §:ssä poliisille määrätyt tehtävät.

6.2 Toimenpiteet

Varautumiseen kuuluu myös se, että poliisi pyrkii mahdollisimman tarkkaan tilannekuvaan, jonka perusteella tehdään tilannearvio käsillä olevasta tilanteesta ja laaditaan toimintasuunnitelmat. Koulutuksen, kaluston sekä muun varustuksen kuten suojavälineiden ja voimankäyttövälineiden toimintavarmuuden ylläpito kuuluu poliisin varautumiseen, samoin kuin toimitilojen turvatekniikka ja rakenteellinen turvallisuus. Toimitilaturvallisuuteen kuuluvat suojaväistötilat, joita on tulossa kaikille poliisiasemille kriittisten johtamistoimintojen osalta. Käytännössä tämä tarkoittaa luolatiloja joihin, kriittisimmät toiminnot siirrettäisiin kriisitilanteessa.

Haastatellut kiinnittivät huomiota erityisesti siihen, että varautumistoimenpiteiden ja -suunnitelmien tulisi olla riittävän laajasti henkilöstön saatavilla ja tutustuttavissa ennakkoon, jotta tositilanteen sattuessa olisi helpompi toimia oikein. Jokaiselle asemalle olisi hyvä olla räätälöity toimintakortti tai -suunnitelma, jonka mukaan henkilöstö pystyy toimimaan uhkatilanteessa. Suunnitelman tulee olla riittävän yksinkertainen ja yleistettävissä erilaisiin tilanteisiin. Erityisesti viimeisen vuoden aikana on tässä tavoitteessa edistytty nopeasti.

6.3 Uhkien yleistyminen

Yleisellä konsernitasolla vaikuttaisi, ettei poliisin kohdistuneet uhkaukset ole lisääntyneet, vaikka joitain uhkauksia ja uhkatilanteita tulee joitakin vuosittain. Yksittäiset uhkaukset poliisia kohtaan ovat lisääntyneet ja tällaisten uhkien lisääntyminen nähtiin todennäköiseksi tulevaisuudessa. Tällaisia uhkia ja uhkauksia ovat väkivallalla uhkaaminen ja maalittaminen. Syynä tähän on yhteiskunnan ja sitä myöten ihmisten muuttuminen, yhteiskunnan polarisaatio ja päihteiden käyttö. Myös poliisin arvostuksen väheneminen vaikuttaa poliisin kohtaamiin uhkiin, vaikka arvostus poliisia kohtaan on kuitenkin hyvällä tasolla. Pääsääntöisesti yksittäisten uhkausten takana on päihde- ja mielenterveys ongelmiin liittyviä, kiivas-

tuksissaan lausuttuja sanoja, joita ei ole tarkoitus toteuttaa. Poliisi kuitenkin puuttuu jokaiseen uhkaukseen tarvittavalla vakavuudella varmistuakseen henkilökuntansa turvallisuudesta. Vakavissa uhkaus ja maalittamistilanteissa on useita erilaisia keinoja toimia.

Helmikuussa 2022 poliisiin kohdistui epämääräinen turvallisuusuhka, johon varauduttiin normaalioloista poikkeavalla tavalla. Tämä turvallisuusuhka aiheutti valtakunnallisen valmiuden noston. Samanlaista valtakunnallista valmiuden nostoa ei ole tapahtunut vuosiin. Haastatelluilla kaikilla oli yli 20 vuoden työkokemus ja tilanne oli kaikille ainutkertainen. Yleisesti poliisin varautumiseen 2000-luvulla ovat vaikuttaneet maahanmuuttokriisi 2015, koronapandemia 2020 sekä Ukrainan sota 2022. Ne ovat tuoneet sellaisia vaikutteita, joita ei ole kohdistunut poliisiin vuosikymmeniin. Paikallisesti valmiuden nostoja tulee useammin, ja ne liittyvät joihinkin poliisia tai kansalaisia uhkaaviin tapahtumiin. Paikallisesti poliisi on nostanut valmiuttaan esimerkiksi Porvoon poliisiampumisten vuoksi 2017, Turussa 2017 tapahtuneen terroristisen puukotuksen jälkeen, sekä Kuopiossa, jossa ammuttiin poliisiaseman pihalla olleita poliisiautoja syksyllä 2022.

6.4 Koulutus

Poliisin koulutuksessa pitää huomioida poliisiin ja poliisin työhön liittyvät uhat, jotta tulevat poliisit ymmärtävät, tunnistavat ja osaavat suhtautua oikein mahdollisiin uhkatilanteisiin. Omalla käytöksellä voi ennalta estää tilanteiden eskaloitumista, ja se pitää ottaa huomioon koulutuksessa. Haastattelujen perusteella vaikuttaisi yksittäisen poliisin koulutuksen uhkiin liittyen olevan riittävä.

Poliisin työhön liittyy riskejä, mutta pelkoa ei pidä ruokkia. Voimankäyttökoulutukset ja muut asiakkaan kohtaamista opettavat koulutukset itsessään antavat valmiuksia uhkaavien tilanteiden hoitoon. Myös peruskoulutuksen jälkeen on tärkeää osallistua taktiikka- ja voimankäyttöharjoituksiin sekä muihin yhteisiin harjoituksiin. Sosiaalisen median tuomat edut ja mahdollisten haittapuolien ymmärtäminen ja niiden aiheuttamien mahdollisten uhkien tiedostaminen on tärkeässä osassa.

Poliisi ei voi provosoitua tehtävillä ja yksittäinen poliisi voi huolehtia omasta ammatin hallinnasta, jotta voi vaikuttaa siihen, etteivät tilanteet pääse eskaloitumaan. Poliisin perustehtävien hoitaminen on tärkeää mieltää ennalta estävänä toimintana. On tärkeää kohdata asiakkaat objektiivisesti, rauhallisesti ja asiallisesti. Myös ennakkollinen skenaarioharjoittelu esimerkiksi partiokaverin kanssa auttaa ennalta estämään uhkaavia tilanteita.

Työpaikkakoulutuksessa huomioon tulee ottaa asemakohtaiset pelastus- ja poistumisharjoitukset, jotta työntekijät osaavat toimia hädän hetkellä oikein, unohtamatta voimankäyttöä ja taktiikka harjoituksia. Tärkeää on, että henkilöstön kanssa käydään läpi pelastussuunnitelmien pääasialliset sisällöt ja toimintamallit, joita sitten tarpeen mukaan noudatetaan.

Pelastautumisharjoitusten tekeminen saattaa olla hankalaa päivittäisen toiminnan aikana. Jokaisella työn tekijällä on omat tehtävänsä ja harjoitusten aikana työt on keskeytettävä. Tämä tuottaa hankaluuksia esimerkiksi kuulusteluissa ja muissa asiakaspalvelutilanteissa. Tähän voisi ratkaisuna olla harjoitusten aikana jakaa henkilöstöä pienempiin ryhmiin ja tehdä harjoitukset vuoroissa ja sellaisina hetkinä, jolloin ne vaikuttaisivat työtehtäviin mahdollisimman vähän. Nimeämällä vastuuhenkilöt varmistutaan suoritteiden seurannasta ja toteutuksesta.

6.5 Viestintä

Viestintä uhkatilanteissa on tasapainoilua sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen välillä. Viestinnällä parhaassa tapauksessa luodaan turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta, mutta oman henkilöstön tiedottamisessa on eri fokus kuin ulkoisessa viestinnässä esimerkiksi medialle tai kansalaisille. Tärkeää on tehdä aina tapauskohtainen arvio siitä, mitä viestitään, missä aikataulussa ja kenelle viestitään.

Haastatteluissa esiin nousi myös sisäisen viestinnän avoimuus ja luottamus omaan henkilöstöön, jottei tieto, mikä on tarkoitettu sisäiseen viestintään ja vain omalle henkilöstölle, pääse leviämään ulkopuolisille. Toisaalta mitä laajemmalle tietoa jaetaan, sitä suuremmalla todennäköisyydellä se voi laajentua myös ulkopuolelle.

Tiedon leviämistä organisaation ulkopuolelle kontrolloidaan jakamalla tietoa vain niille henkilöille, joille tieto kuuluu. Salassa pidettävän tiedon kanssa on oltava tarkkana ja noudatettava hallinnon määräyksiä sekä pidettävä huolta, ettei salassa pidettävä tieto pääse leviämään kohdennetun henkilöstön ulkopuolelle. Poliisin ulospäin antamien tiedotteiden tulee olla tarkkaan harkittuja, sekä asianmukaisia tiedotteita, joilla yleensä pystytään kumoamaan tarpeettomat ja väärät viestit.

Keskusteluissa helmikuun 2022 poliisiin kohdistuneesta uhkatilanteesta olisi tiedottamiseen juuri toivottu avoimuutta. Selvisi ettei loppuvuodesta 2022 edes poliisin päällystöllä ole tiedossa mikä oli se uhkaava asia, johon hallinnossa varauduttiin.

6.6 Yhteenveto

Tutkimuksen perusteella poliisi on varautunut hyvin yllättäviin ja uhkaaviin tilanteisiin, oli kyse sitten koronapandemiasta tai muusta turvallisuushasta. Poliisin ylläpitämä mahdollisimman tarkka päivittäinen tilannekuva auttaa tilannearvion tekemisessä ja reagoimisessa käsillä olevaan tilanteeseen. Tilannearvion perusteella tehdään toimintasuunnitelmat, joiden mukaan toimiminen yhtenäistää henkilöstön toimintaa. Harjoittelu on tärkeä osa poliisin varautumista ja lisää poliisin kykyä toimia ennalta arvaamattomissa tilanteissa.

Opinnäytetyön aikana minulle tuli selväksi, että poliisi on varautunut hyvin poikkeaviin tilanteisiin, joita poliisi kohtaa päivittäisessä toiminnassaan. Varautuminen on jatkuvaa työtä sen eteen, etteivät yllättävät ja ennalta-arvaamattomat tapahtumat pääsisivät vaikuttamaan poliisin päivittäisten työtehtävien hoitoon merkittävästi. Varautumisesta tekee hankalaa se, ettei etukäteen varmasti pysty sanomaan mihin kaikkeen pitäisi varautua.

Varautumisessa on otettu huomioon myös sellaisia uhkia sellaisiin toimintoihin, jotka ovat nykyaikana itsestään selvyyksiä. Näitä ei välttämättä edes tule ajatelleeksi, mutta ne voivat olla vaikutuksiltaan suuria, varsinkin pitkittyessään. Tällaisia ovat esimerkiksi sähkö- ja vesikatkot, joita saattaa tulla joko tahallisen vaikuttamisen seurauksena tai vahingossa esimerkiksi jonkin maanrakennustyön ohessa tapahtuneen kaapelirikon seurauksena. Yleensä tällaiset häiriöt ovat lyhytkestoisia, mutta varsinkin pitkittyessä häiriöt sähkönjakelussa vaikeuttavat nykyajan toimintoja. Ukrainan sodan alettua myös esimerkiksi AdBluen ja talvirenkaiden loppumisen uhkaan on jouduttu varautumaan. Vakava ongelma näiden saatavuudessa vaikuttaisi suoraan poliisin toimintakykyyn.

Nyky-yhteiskunnassa monet toiminnot ovat riippuvaisia sähkönjakelusta. Ilmanvaihto, kulunvalvonta, valaistus, ovien lukitus sekä monet tietojärjestelmät lamautuvat nopeasti ilman sähkövirtaa. Pitkittyneen sähköjakelunhäiriön seurauksena poliisi voi joutua siirtymään ja siirtämään toimintojaan väistötiloihin ja priorisoimaan tehtäviään, jotta kriittisimmät tehtävät saadaan hoidettua asianmukaisesti ja laadulla.

Monesti varaudutaan ääritilanteisiin ja tehdään toimenpiteitä niiden varalle ja silloin saattaa unohtua päivittäisessä toiminnassa esiin tulevia uhkia. Tällaisia ovat esimerkiksi ovien ja ajoporttien unohtuminen auki ja niiden toiminnan tarkkailu. Kaikki muut toimet saattavat olla viimeisen päälle tehtyjä, mutta auki jäänyt ovi tai portti saattaa vesittää koko toiminnan.

Samoin kenttätoiminnassa voi tehtäviin rutinoitumisella olla työturvallisuutta alentava vaikutus. Yleensä tehtävät sujuvat hyvin ilman yllätyksiä ja totutusti. Tämänlainen tottuminen saattaa antaa vääränlaisen turvallisuuden tunteen ja alentaa valppautta. Alentunut valppaus ja vääränlainen turvallisuuden tunne saattavat aiheuttaa yllätyksiä joillain tehtävillä.

Varautuminen on jatkuvaa työtä ja uusien näkökulmien etsimistä mahdollisimman turvallisen ja häiriöttömän poliisin toiminnan ylläpitämiseksi muuttuvassa yhteiskunnassa.

7 POHDINTA

7.1 Omia pohdintoja

Omat havainnot varautumisesta ja työturvallisuudesta työharjoittelun aikana olivat positiivisia. Varautuminen päivittäisellä tasolla oli niin tavanomaista, että siihen ei enää alun jälkeen kiinnittänyt huomiota kuin silloin kun jotain isompaa oli tekeillä. Myös työturvallisuus oli todella suuressa roolissa jokapäiväisessä toiminnassa. Matkalla tehtäväpaikalle kävimme kokeneen poliisin kanssa läpi tulevaa tehtävää ja siihen liittyviä mahdollisia riskejä ja muuttujia, joita pitää huomioida. Varautuminen ja työturvallisuus tukevat toinen toistaan, eikä niitä pitäisi erottaa toisistaan.

Kokeneemmat poliisit neuvoivat ja kertoivat näkemyksiään, miten asioihin tulisi suhtautua, jotta suurimmilta yllätyksiltä vältyttäisiin ja jos jotain tapahtuisi oltaisiin valmiina. Neuvot olivat laidasta laitaan, keikkakassin sisällöstä erilaisiin harjoituksiin, joissa harjoiteltiin monenlaisia tilanteita, joihin saattaa työvuoron aikana joutua. Yksi tärkeimpiä neuvoja mitä sain, oli kysymys mikä sopii lähes jokaiseen tilanteeseen, ”Mitä jos...?”.

Varautuminen ja työturvallisuuden ylläpito ei kuitenkaan tarkoita, että poliisi olisi kaiken aikaa uhkaavalle tilanteelle ja vaaralle altis. On kuitenkin tilanteita, jolloin joutuu varautumaan voimankäyttöön ja mahdollisesti uhkaavaan väkivaltaan, mutta yleensä asiat ratkeavat rauhanomaisesti. Jatkuva varautuminen saattaa aiheuttaa ylimääräistä stressiä ja yliviittäytyneisyyttä, mikä vaikuttaa negatiivisesti työkykyyn ja työssä jaksamiseen. Tällaista saattavat aiheuttaa työssä sattuneet uhkaavat tai muuten järkyttäneet tilanteet, joita poliisi on kohdannut.

Helmikuun 2022 uhkatilanne saattoi olla joillekin jopa hieman pelottava, mutta itse en kokenut sitä niin. Se oli enemmänkin hämmentävää, koska ei oikein tiennyt mihin varautua.

Vaikka uhkatilanteesta tiedottaminen oli niukkaa, jopa sisäisesti, oli se varmasti tilanteeseen sopivaa. Niukalla tiedottamisella pyrittiin pitämään tieto uhkatilanteesta sisäpiirissä mahdollisimman kauan, jotta saataisiin aikaa selvittää, millaisesta uhkasta oikein oli kyse.

Se miten uhka oli tullut ilmi ja mihin se liittyi, ei minulle tuolloin selvinnyt, vaikka sitä kysyinkin. Tätä opinnäytetyötä tehdessä olen huomannut, ettei kovin moni muukaan ole asiasta saanut tietää. Toisaalta ymmärrän, että asia ei kaikille kuulu ja se tärkein, että poliisia uhaataan valtakunnallisesti tuli selväksi, sekä toimenpiteet miten uhkaan ja sen torjuntaan reagoidaan, tulivat selvästi esiin. Osa toimenpiteistä, joita poliisi teki uhkatilanteen aikana eivät ole julkista tietoa, joten niitä ei tässä työssä sen julkisuuden takia käsitellä.

Uhka oli kohdistunut poliisiin, ja sen tiedon perusteella, jota itse sain, oli selvää, että poliisi otti asian tosissaan ja oli valmis toimenpiteisiin henkilöstönsä hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Kuten poliisi ylijohdaja Seppo Kolehmainen sanoo blogissaan (2022): ”Poliisi on turvallisuuden moniottelija ja sisäisen turvallisuuden päävastuullisena viranomaisena monella tapaa varautunut siihen, että se kykenee olemaan kaikkien turvana -kaikkina aikoina.”

7.2 Tutkimuksen tekemiseen liittyviä haasteita

Tutkimukseen ja opinnäytetyöhön liittyviä haasteita oli tutkimuksen julkisuus. Tarkoitus oli tehdä opinnäytteestä täysin julkinen, joten salassa pidettäviä tietoja, joita poliisin ja muiden valtion laitosten varautumiseen liittyvät ohjeet ja määräykset yleensä ovat, ei voi suoraan tässä työssä käyttää.

Myös aiheen ajankohtaisuus aiheutti joitain haasteita. Näitä haasteita olivat lähteiden luotettavuuden arviointi sekä opinnäytetyön tekemisen aikana sen hetkinen levoton maailman tilanne ja energiakriisin konkretisoituminen. Venäjän suora hyökkäyssota Ukrainaan ja sen aiheuttama maailmanpoliittinen kriisi vaikutti suoraan myös Suomen turvallisuuspolitiikkaan ja konkretisoi useita riskejä, joita vielä vuotta aiemmin pidettiin epätodennäköisinä. Tämän vuoksi useat lähteet riskinarvioista vaihtelivat paljon.

Edellä mainitut seikat aiheuttivat sen että, varautumiseen alettiin kiinnittää entistä enemmän huomiota mikä tuotti paljon eritasoista keskustelua ja tietoa varautumiseen liittyen. Keskustelun ja tiedon taso vaihteli riippuen lähteestä ja siten lähteen luotettavuuden arviointiin ja oikeellisuuteen tuli kiinnittää entistä enemmän huomiota.

7.3 Jatkotutkimusehdotuksia

Varautumista on tutkittu suhteellisen vähän. Maailma on myös muuttunut paljon lyhyessä ajassa. Aiheesta on saatavissa monenlaisia uusia jatkotutkimuksia ja opinnäytetyön aiheita. Tutkia voisi esimerkiksi tilastollisesti tarkemmin, miten usein ja millaisia uhkia eri Euroopan maissa poliisi työssään kohtaa.

Haastatteluissa nousi esiin tarve toimintakorteista uhkatilanteessa toimimisesta poliisiaseille. Tällainen työ olisi hyvinkin työelämälähtöinen ja hyvin toteutettuna yksittäiseltä asemalta laajennettavissa useampaan kohteeseen.

LÄHTEET

Elliot-Davies, Mary: Demand Capacity & Welfare Survey 2020. Research and Policy Support Report R095/2020

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2018: Tutki ja kirjoita. Jyväskylä, Tammi.

Helsingin Sanomat: Yli sata poliisia loukkaantui Ruotsin mellakoissa pääsiäisenä. Helsingin sanomat 22.4.2022 Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008766963.html> Luettu 30.9.2022

Huomenta Suomen uutislähetys 27.8.2019. MTV Uutiset. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/blue-light-sabotage-ruotsissa-viranomaisten-halyttaminen-tekaistulla-verukkeella-on-jo-ilmio-jolle-on-lanseerattu-oma-termi/7525644#gs.qragvi> Luettu 8.8.2022

Kananen, Jorma 2014: Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kolehmainen, Seppo "Poliisi on valmiudessa jos yhteiskuntarauhaa yritetään horjuttaa"- Blogikirjoitus 7.6.2022. Luettavissa: <https://poliisi.fi/blogi/-/blogs/poliisi-on-valmiudessa-jos-yhteiskuntarauhaa-yritetaan-horjuttaa> Luettu 30.9.2022

Kotihälytyksellä Varsinais-Suomen Ruskolla ammutulla poliisilla ei hengenvaaraa, poliisia ampunut kuoli vammoihinsa sairaalassa – syyttäjät ja KRP selvittävät tapahtumia. YLE Uutiset 23.8.2021 Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12069072> Luettu 25.9.2022

Laukauksia, piiritys ja poliisin kuolema – Näin Vihdin surma yö eteni tunti tunnilta. YLE Uutiset 18.6.2016a Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8968359> Luettu 25.9.2022

Limnell, Jarno 2019: Hybridivaikuttaminen haastaa turvallisuuttamme. Suomen poliisijärjestöjen liiton blogi. Luettavissa: [https://www.spjl.fi/viestinta/julkaisut/blogit/turvaamme_se-lustasi -blogi/hybridivaikuttaminen_haastaa_turvallisuuttamme.4435.blog](https://www.spjl.fi/viestinta/julkaisut/blogit/turvaamme-se-lustasi -blogi/hybridivaikuttaminen_haastaa_turvallisuuttamme.4435.blog) Luettu 1.10.2022

Limnell, Jarmo 2020: Varautuminen nopeasti muuttuvassa kyberympäristössä. Teoksessa Heino, Ossi & Huotari, Vesa & Laitinen, Kari (toim.) 2020: Varautuminen eilen - varautuminen huomenna. Puheenvuoroja Suomesta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 136.

London police stabbing: Two officers taken to hospital. BBC 16.9.2022 Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/uk-england-london-62924954> Luettu 30.9.2022

Moottoripyöräpoliisi loukkaantui takaa-ajotilanteessa Ylitorniolla – poliisi pyytää havaintoja karkuun kaahanneesta crossimönkijän kuljettajasta. YLE Uutiset 7.9.2016b. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9149738> Luettu 25.9.2022

Poliisia ammuttiin kaasutoimisella ilma-aseella Jyväskylässä – yksi kuulista osui kasvoihin, ampujaa epäillään murhan yrityksestä. YLE Uutiset 24.8.2019 Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10936724> Luettu 25.9.2022

Poliisia odotti oviaukossa ansa, mutta miksi? Tämä kaikki Espoon poikkeuksellisesta räjähdoperaatiosta nyt tiedetään. YLE Uutiset 26.5.2020b Luettavissa <https://yle.fi/uutiset/3-11368758> Luettu 25.8. 2022

Poliisiautoja ammuttiin Kuopion poliisiaseman edustalla torstai-iltana – poliiseja oli pihalla tapahtumahetkellä YLE Uutiset 16.9.2022 luettavissa <https://yle.fi/uutiset/3-12626553> Luettu 25.9.2022

Poliisin turvallisuutta ei uhkaa perinteinen järjestäytynyt rikollisuus – "Uhkaajalla on räjähteitä ja konetuliaseita", kertoo poliisilähde. YLE uutiset 13.2.2022 luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12315582> Luettu 5.9.2022

Polis mördad i Biskopsgården i Göteborg – detta har hänt. SVT 19.11.2021 Luettavissa: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/polis-mordad-i-biskopsgarden-i-goteborg-detta-har-hant> Luettu 30.9.2022

Polisförbundet: "Polisman i tjänst ska tåla..." – en rapport om hot och våld mot poliser. 2021

Porvoon esitutkinta: Poliisit eivät luovuttaneet, vaikka pistooli oli ohimolla ja molempia ammuttiin – "Tuli tunne, että kuolen tässä tilanteessa" YLE Uutiset 1.9.2020a Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11520120> Luettu 25.9. 2022

Ruotsin väkivaltaisuuksien taustalla poliisivihaa ja ulkopuolisuuden tunnetta. YLE Uutiset 19.4.2022 Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12409051> Luettu 26.9.2022

Selin, Klara: Gun homicide in Sweden and other European countries. A comparative study of levels, trends and homicide by other means. English summary of Brå report 2021:8

Sisäministeriö: Kansallinen riskinarvio 2018. Sisäministeriön julkaisuja 2019:5

Sisäministeriö: Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 2020. Sisäministeriön julkaisuja 2020:8

Suojelupoliisi: Kansallisen turvallisuuden katsaus 2021, verkkojulkaisu. Luettavissa: www.supo.fi/kansallisen-turvallisuuden-katsaus

Uhkailuja saaneet poliisit ovat valmiit jopa luopumaan työstään – poliiseihin kohdistunut väkivalta yleistynyt. Kaleva 9.5.2018 [Uhkailuja saaneet poliisit ovat valmiit jopa luopumaan työstään – poliiseihin kohdistunut väkivalta yleistynyt | Kaleva](https://www.kaleva.fi/uutiset/2018/05/09/uhkailuja-saaneet-poliisit-ovat-valmiit-jopa-luopumaan-tyostaan-poliiseihin-kohdistunut-vaekivalta-yleistynyt-kaleva) Luettu 8.8.2022

Valtioneuvosto: Ajankohtaisseurantakokous turvallisuusympäristön muutoksesta. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:18

Vihavainen, Suvi: ”Jos joku päättää ampua poliisia, siinä on aika monta moraalista pidäkettä ohitettu” – Poliisiin kohdistunut väkivalta on kaksinkertaistunut Suomessa 2000-luvulla. Helsingin sanomat 25.8.2019 Luettavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006216007.html> Luettu 8.8.2022

LIITE 1 HAASTATTELURUNKO

- Mitä tarkoitetaan uhkatilanteisiin varautumisella?
- Onko uhkatilanteisiin varautumisessa eroja poliisin päivittäiseen varautumiseen verrattuna?
- Millaisia toimia poliisi tekee varautuessaan erilaisiin uhkiin?
- Kuinka usein poliisiin kohdistuu uhka johon poliisissa, on jouduttu reagoimaan?
- Minkälaisiin uhkiin on varauduttu?
- Minkälaisissa uhkatilanteissa on päädytty nostamaan poliisin yleistä valmiutta?
- Muuttaako poliisin valmiuden nosto poliisin päivittäistä toimintaa? Miten?
- Onko poliisiin kohdistuneet uhat ja uhkaukset yleistyneet?
- Minkälaisia uhkia poliisit kokevat?
- Pitäisikö poliisien koulutuksessa tuoda enemmän esiin ja ottaa huomioon poliisiin ja poliisin työhön liittyviä uhkia?
- Onko jotain mitä yksittäinen poliisi voisi omalta osaltaan tehdä, jotta uhka tai uhkaavia tilanteita ei pääsisi syntymään?
- Miten uhkatilanteista tulisi tiedottaa omaa henkilöstöä / hallinnon ulkopuolisia, esim. mediaa?
- Kaikki tieto ei kuulu kaikille, miten tiedon leviämistä kontrolloidaan?
- Miten uhan vakavuus vaikuttaa tiedottamiseen?
- Esimerkkinä Helmikuun 2022 viranomaisuuhkatilanne, olisiko mielestäsi jotain pitänyt tehdä toisin?